

תורתך שעשועי

גיליון מס' 95

לרפואת:

הילל בן שירה

להצלחת:

אורלין בת סוליקה

עוז בן שרה

מורן פניה בת אורלין

שמואל בן פניה פרומה

הודיה בת מורן פניה

לזרע קודש בר קיימא

מיכל נטלי בת סופיה עטרה

נטלי בת הניה

לזיווג הגון:

ירדן לאה בת אורלין

לעילוי נשמת:

אושר בן תמר

אליעזר בן שרה

יפה בת לאה

פניה פרומה בת דבורה

משה בן לאה

לאה בת יפה

רוחן בן עדנה

שמחה בת ג'מילה

אברהם בן יפה

ניצה רחל בת שושנה

פרשת וילך

ידועים ומפורסמים דבריו של שלמה המלך בספר קהלת (ז, י א): "טוב שם משמן טוב ויום המנות מיום הנלדו". תחילת הפסוק מובן: שמו הטוב של האדם, שהוא טוב לשמים וטוב לבריות, עדיף מבושם משובח שמריחים אותו למרחקים (בזמנם היו הבשמים על בסיס שמן, כגון שמן אפרסמון ועוד. לכן נקראו שמנים, כמו "לריח שמן טובים", בשיר השירים א, ג). שהרי את הבושם ניתן להריח עד מרחק מסוים, אבל שם טוב מתפשט למרחקים עצומים. וזהו שאמר: "טוב שם משמן טוב". אך סוף הפסוק נראה תמוה: "יום המנות מיום הנלדו" – האמנם יום המוות טוב מיום הלידה? הלא ביום הלידה כולם שמחים וצוחלים, וביום הפטירה כולם עצובים ובוכים? זאת ועוד. בפרשת השבוע נאמר: "ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות" (דברים לא, יד). כל אדם מן השורה שהיה מתבשר במילים כאלה כשהן נאמרות מפי מלכו של עולם, היה נכנס מיד לפחדים, לחרדות ולדיכאונות, שהרי אפילו חלום קל שיש בו בשורה קשה מוציא את האדם משיווי משקלו, על אף שלא ברור כלל שמדובר בחלום אמתי, וכיצד יגיב לבשורה קשה כזו? בביאור "נור חכמה" על ספר קהלת (פרק ז אות ע"ח), הבאנו דברי מדרש נפלא השופך אור על דברי שלמה המלך, וממילא תתישב השאלה השנייה ועוד שאלות רבות, כגון: מדוע חוגגים ימי הולדת, הלא אדם זה איבד שנה נוספת מחייו...? הנה קיצור דברי המדרש: משל לשתי ספינות פורשות בים הגדול, אחת יוצאת מן הנמל ואחת נכנסת לנמל. היוצאת מן הנמל –הכל שמחים, והנכנסת לנמל – לא שמחו לה. היה שם פיקח אחד, אמר להם: חילוף הדברים אני רואה. זו שיוצאת מן הנמל, לא צריכים לשמוח לה. שאין יודעים כמה רוחות סערה היא תפגוש בדרכה ואם תגיע בשלום למחוז חפצה, וזו שנכנסת לנמל הכל צריכין לשמוח על שהגיעה לשלום. "כלומר, סוף הפסוק מתייחס לאדם הטוב, ההולך בדרך ה', שעליו דובר בתחילת הפסוק: "יום המנות" – של אדם זה שקנה שם טוב, עדיף "מיום הנלדו". משום שכאשר נולד, דומה היה לספינה היוצאת מהנמל ואיש אינו יודע מה יעלה בגורלה, האם הוא יהיה צדיק או רשע, אבל כאשר מת בשם טוב, הרי יום מותו גדול ומיוחד מיום לידתו, על שנפטר בשם טוב ובשלום מן העולם כך גם לעניין יום ההולדת. אדם שמילא את השנה שחלפה בתוכן רוחני, אמור לשמוח ביום הולדתו, משום שתמורת השנה שחלפה מחייו, קיבל חיי נצח, כאשר התעלה בשנה זו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים. אולם אדם שנשאר במדרגה הרוחנית שהיה בה לפני שנה, אכן אין לו שום סיבה לשמוח ביום הולדתו, ולהיפך, הפסיד שנה נוספת מחייו ללא כל תמורה. לפיכך, כאשר צדיק אמת מתבשר על יום מותו, אמנם חפץ הוא לחיות שנים נוספות בעולם כדי לצבור עוד תורה ומצוות ומעשים טובים, אך אינו נכנס לעצבות ולחרדות, משום שידוע הוא שיום הפטירה הוא יום קבלת השכר, שהרי העולם הזה אינו אלא פרוזדור בפני העולם הבא, ומי שטרם בערב שבת יאכל בשבת. וכמו שנאמר במזמור אשת חיל על הרעה הצדיקה – במשל, ונשמת האדם ההולך בדרך טובה – בנמשל, "ותשחק ליום אחרון" (משלי לא, כה). וזהו שאמר רבי יוסי בן קיסמא (אבות ו, ט) לאותו אדם: "בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה. לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד. "ואם טעה ונכשל בעוונות במהלך ימי חייו, ינצל ימים נפלאים אלו לתשובה אמיתית, יתחרט על העבר ויקבל על העתיד לפתוח דף חדש בחייו, ושב ורפא לו. (הרב זמיר כהן)

שבת שלום

יום הטהרה העולמי

הנה הוא הגיע. היום המקודש ביותר בשנה. היום המיוחד שאמר עליו דוד מלך ישראל: "ימים יוצרו ולו אחד בהם" (תהילים קל"ט) – ריבונו של עולם, ימים רבים יצרת, אך ישנו יום אחד יחיד ומיוחד – יום הכיפורים, אנא, כאשר יגיע דור שלא יהיה לא נביא ולא כהן ולא בית מקדש שיכפר עליהם, קבל את תפילתם ביום הכיפורים. (מדרש) ביום זה, הקב"ה מתייחד לבדו עם ישראל ומקבל את תשובתם, עד שאפילו לשטן אין רשות לקטרג ביום זה. כמה מאושר צריך להיות האדם ביום זה, כתב ר' יחזקאל לוינסטיין זצ"ל, "שיש בו ים של רחמים על האדם לקבלו לפני ה' כבריה חדשה אם יעשה תשובה. "עד כדי כך שכתב ר' ישראל מסלנט זצ"ל: "אילו היה יום כיפור מתרחש רק פעם ב-70 שנה, היינו צריכים לרקוד ולשמוח ללא סוף, שהרי ביום זה מתכפרים לאדם כל עוונותיו, והרי הוא נטהר ומתנקה כתינוק שנולד, שעצם היום בעצמו מכפר לשבים, כל שכן שזכינו שיש לנו יום כיפור בכל שנה ושנה. "ישנם רבים הנכנסים לדיכאון מיום זה ומביטים כל הזמן במספר הדפים שנותרו במחזור עד לסיום, בעוד שאחרים עושים ספירה לאחור, כמה שעות נותרו עד לסיום הצום. אם רק היו יודעים אנשים הללו את מעלת היום הקדוש, "כותב הצדיק בעל היסוד ושרש העבודה", "שכל רגע ורגע שהם נמצאים בתענית, הם זוכים לטהרה וקירבה לקב"ה. ולכן ברגע שיבוא לאדם צער מהצום, יכוון לעשות בכך נחת לה' שזוכה ע"י כך להיות קרוב אליו יותר מתמיד. "אך כאן מגיעה הפתעה גדולה שמגלה רבנו הרמ"א (סי' תר"ז 'סעיף ו') וכך הם דבריו: "אין יום הכיפורים מכפר את כל העוונות אלא רק לאדם שמאמין בכפרתו של היום. "כלומר, אם נבוא לאדם מיד בצאת הצום, ונאמר לו: "איזה כיף לך. אתה נקי וטהור ממש כתינוק שנולד", והוא ישיב ויאמר: "הלוואי, מהפה שלך לשמיים" – דעו לכם, אומר הרמ"א, שלאדם זה לא התכפרו העוונות ביום כיפור, מפני שאין הוא מאמין שהקב"ה מנקה ומטהר את האדם כליל ביום זה ממש כתינוק שנולד. אדם שיודע סוד זה, שכעת בשמיים מאזן העבירות שלו הוא: 70% אינו מסוגל לעשות כלל עבירות, שהרי הוא כעת קדוש וטהור כצדיק גדול! אך כל זה בתנאי, שברגע שיצא מהצום, יאמין שהרי הוא טהור ונקי כליל. "כך מספרים על הצדיק ר' אליהו לופיאן זצ"ל שכאשר היה מסתיים יום הכיפורים, היו כולם הולכים לביתם לאכול קפה ועוגה, ומיד עושים את דרכם אל רחבת בית הכנסת והיו רוקדים במשך 3 שעות על כך שזכו לטהרה גמורה. "לכן, כתב המשגיח של 'ליקווד' זצ"ל: "צריך להיות מלא שמחה כשהולך לומר וידוי, שאז נעשה קדוש וטהור. שהרי אמרו חכמינו שאדם האומר לאשה שמקדשה על מנת שהוא צדיק, אפילו אם הוא רשע גמור, היא מקודשת, מחשש שמא הרהר בתשובה. כלומר, מחשבה טובה ביום זה של שינוי והאדם יכול להיהפך לצדיק וטהור, ולכן יעמוד להתפלל תפילת נעילה מתוך שמחה. "לכן, היה המשגיח זצ"ל מזהיר תמיד שלא ליפול לעצבות שמזכיר את החטא, שהרי אמרו חז"ל: "אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים", וצריך לראות את האור הגדול של חסדי ה' ביום זה, שהשמחה וההתקרבות ביום זה אמורה להאפיל הצער שיש לאדם בשעת הזכרת החטא. "וידוי עם דמעות אך בלי עצבות", קבע המשגיח. בוכים על עומק החטא והריחוק שגרם לנו החטא מבורא עולם, אך מתוך שמחה שזוכים לשוב אל ה' ביום זה ולהיות נקיים לחלוטין. כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עוונותיו", קובעת הגמרא (ברכות יב) – וזוהי עבודתנו ביום זה, לבוא שמחים ומאשרים עם בגדי לבן, ולבקש שאנו רוצים להיות קרובים אליך שוב ומבקשים את סליחתך על כל הצער שגרמנו לך עם כל עוונותינו, למרות כל הטוב והחיים שהענקת לנו, ולהזיל דמעות של געגוע.!"

יום הכיפורים

כתב ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל כי אמרו חז"ל (יומא כ') שביום הכיפורים אין רשות לשטן לקטרג. אלא שיש להבין מה התועלת בכך? ... והרי כבר למחרת יום הכיפורים יחזור הוא לקטרג בכל העוז והכוח? אם כן, מה מועיל שביום זה הוא ישוב ויהא במנוחה? עונה ר' שלמה זלמן ואומר כי זהו אחד מהחסדים הגדולים שעשה ה' עם עמו ישראל, שביום הטהרה העולמי, יום שכולו חסד ורחמים - יום הכיפורים, אין כח לשטן לקטרג, ועל ידי כך יכול כל יהודי ברגע קל לשוב בתשובה שלימה ולנקות את הנשמה מכל החטאים שעשה במשך עשרות ומאות ימים של השנה. על כן, כמה צריך אדם לקפוץ על מציאה זו ולנצל כל רגע וכל דקה מיום יקר וגדול זה, היום היחיד בשנה שאין רשות לשטן לקטרג על תשובתם של ישראל, ובן רגע יכולים הם להפוך את כל גזר דינם ולהתנקות לחלוטין מכל חטא ופשע ולהיות כבריה חדשה ממש. "וכן כתב בזוהר הקדוש: "מתוך אהבה שאהב הקב"ה את ישראל נתן להם יום אחד בשנה לטהרם מכל חטאיהם, כדי שיהיו זכאים בעולם הזה ובעולם הבא. ובו ביום הקב"ה יושב בכיסא הקדוש של רחמים ובכיסא הותרנות ומוחל עוונותיהם של ישראל." את המעשה הבא סיפר הרב יעקב דניאל שליט"א בשם המהרי"ד מבעלזא: "באחד הימים, הגיע כפרי ישיש אל העיר הגדולה ואור עיניו. הוא ראה שם דברים מיוחדים שאינו רגיל לראות בכפר. בעודו מטייל בעיר בהתלהבות, שומע הוא מרחוק קול של סירנה חזקה, עולה ויורדת. הוא נבהל מאד מהרעש ושאל לפשרו. מיד הסבירו לו התושבים כי פרצה שריפה, והאזעקה מודיעה כי הכוחות בדרך לכבות אותה. הכפרי נהנה מהרעיון ורץ לכיוון השריפה, ובאמת, כאשר הגיע רואה הוא כי כבר הספיקו לכבות את השריפה". איזה יופי, הוא כל כך התפעל, "דבר כזה עוד לא היה בכפר שלנו מעולם – אזעקת סירנה שגורמת לכיבוי שריפות, זה דבר מיוחד במינו שכולם יתלהבו אם אביא אותו לכפר." הוא ניגש אל אחד התושבים ושאל היכן אפשר לקנות 'סירנה' כזו. הפנו אותו אל חנות מסוימת, ואכן נכנס הכפרי בשמחה וקנה את הסירנה בכמה גרושים. חוזר הכפרי שלנו אל הכפר בשמחה עצומה ואמר לכולם: "הקשיבו, הקשיבו. מהיום לא יהיו עוד שריפות ואסונות בכפר שלנו. הנה חזרתי מהעיר הגדולה, והבאתי 'סירנת פלא' המכבה שריפות ללא שום מאמץ". כולם נדהמו מההודעה המרשימה ושמחו עד הגג. והנה, לאחר יומיים, פרצה שריפה בכפר כשאחת החנויות עלתה בלהבות. מיד רצו כולם אל אותו כפרי, שברוגע ובשמחה הכריז: "אל דאגה, שימו לב כיצד תוך רגעים תיכבה השריפה". הוא הפעיל את הסירנה, וקולות האזעקה החלו לעלות ולרדת. אלא, שלמרבה האכזבה האש לא הפסיקה, אלא להיפך, ממשיכה להתלקח ולסכן עוד חנויות ובתים. הכפרי לא ידע את נפשו מצער ולא הבין מה קרה לאזעקה. מבויש וחפוי ראש חזר הכפרי אל העיר והאשים את המוכר: "הסירנה שמכרת לי לא עובדת, היא לא מכבה שריפות". או אז צחק המוכר בקול גדול ואמר: "וכי חשבת שסירנה מכבה את השריפות? ... היא נועדה רק להזעיק אנשים וכוחות הצלה שיבואו לכבות את האש, אך היא בעצמה לא עושה את הפעולה." קרא הרבי מבעלזא בקול גדול ואמר: "רבותי, כולנו מכים ביום הכיפורים על הלב וחושבים שע"י ההכאה בידוי כל העוונות התכפרו ובוודאי שאזכה בשנה טובה. אך הם טועים, ההכאה על הלב נועדה רק לעורר את הלב להצטער על המעשים ולשנות כיוון. ההכאה עצמה לא תועיל כלום, אם האדם לא ירצה להשתנות. רק אם יתחבר האדם מליבו אל ה' ויבקש סליחה על מעשיו – הכל יתכפר לו ויהא לאדם חדש!"

המשפט השבועי: ספינה הכי בטוחה כשהיא עוגנת בנמל,

אך לא לשם כך נועדו ספינות.

תתעוררי! הכל לטובה!

פרשת וילך היא הפרשה הקצרה ביותר בתורה רק 30 פסוקים ודווקא בה מופיע מסר חשוב מאין כמוהו לעם ישראל:

וְהָיָה הַלֵּךְ לְפָנֶיךָ, הוּא יְהִי עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ, וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ, לֹא תִירָא, וְלֹא תַחַת׃
לא פעם חש האדם כי ה' עזב אותו, הוא הולך במחשבותיו בייאוש ותחושה של בדידות. מבטיחה התורה ואומרת: תדע שהקב"ה גם במצבים הקשים ביותר בהם אתה בטוח שהוא איננו... הוא שם. אין מצב כזה, ה' איננו מרפה ממך ולעולם לא עוזב אותך!... רבי נחמן מברסלב זצ"ל אמר פעם: "כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא"...

ראיתי סיפור יפה הממחיש זאת בצורה נפלאה:

סיפור על אוניה שנטרפה בים, והיה ניצול יחיד שנסחף עם הזרם והושלך על חופו של אי בודד שאין יד אדם שנגעה בו. מתוך מצוקה נוראה ודאגה לגורלו הוא התפלל בלהט לה' שיציל אותו. בכל יום היה סורק את האופק מקצה לקצה לראות היש מושיע?! תשוש רעב ופצוע ניסה ואף הצליח לבנות לעצמו צריף קטן מעצים של האונייה הטרופה שנסחפו אל החוף. נחמה קטנה חשב לעצמו לפחות יהיה לו מחסה מחיות טורפות וממזג האוויר... לצריף הוא הכניס את מעט חפציו שהיטלטלו איתו בים וזה היה כל רכושו בעולם...

יום אחד כאשר יצא מצריפו והלך ליער לחפש מזון להחיות את נפשו, פרצה דליקה בצריף הרעוע ממילא, והוא נשרף כליל על כל תכולתו. להבות האש גדלו והתפשטו ואיימו לשרוף את כל היער.

עשן שחור היתמר אל על והכל היה אבוד – הצריף, החפצים... כל רכושו עלי אדמות. הוא גנח בצער וכאב, ופנה בכעס לה': "למה?!", איך יכולת לעשות לי את זה?! אתה מביא עלי אסון אחר אסון נטשת אותי לגמרי?! וכך מרוב בכי וייאוש נרדם. רעש מנועים של ספינה מתקרבת העירה אותו מעלפונו והנה הוא רואה עשרות אנשים יורדים ממנה. היא באה כדי להציל אותו.

איך ידעתם שאני נמצא כאן? איך הגעתם לחור הזה?! שאל בתמיהה את אלו שבאו להצילו. "ראינו את סימני האש והעשן ששלחת אלינו ופנינו לכאן... טוב שהיה לך שכל להבעיר אש בכמות כזו שנראה אותך...." הפטיר אחד המחלצים...

הייאוש מפסידנו את התקווה. דווקא בזמן שה' נראה רחוק עלינו לדעת שהוא קרוב יותר מתמיד... והמסר הוא: אל נחשוב ולו לרגע שה' איננו איתנו – הכל לטובה לפעמים שנשרף ה"בית" והכל "שחור" דווקא אז צצה הישועה ומתגלה שזה היה סימן כדי להחזיר אותנו הביתה...

התפילה שמוחקת עוונות

יום כיפור - לחיות את י"ג מידות
 "וורט לערב יום הכיפורים". "מהי התפילה הכי חזקה ביום הכיפורים?". "מה משה רבינו מבקש מה'?" "איזו מתנה נתן הקב"ה למשה רבינו?". מתי י"ג מידות הרחמים פועלים למעננו? "כמה פעמים אומרים ביום הכיפורים את י"ג מידות הרחמים?" "התפילה שמוחקת עוונות"
 מהי התפילה הכי חזקה ביום הכיפורים?
 ישנה תפילה שכוחה הוא יותר משופר, יותר מנעילה, יותר משחרית, מוסף ויתר התפילות.
 מהי?
 הקב"ה אומר למשה רבינו: "מצאת חן בעיניי".
 משה רבינו מבין שזו שעת כושר לבקש ככל העולה על רוחו...
 ומה הוא מבקש מיד? (מה אנחנו היינו מבקשים? בשיא ההתלהבות: "תן לי ותן לי ותן לי פרנסה בריאות עושר ואושר... חינוך ילדים...") "הראני נא את כבודך ואדעך" - לשם מה משה מבקש לדעת את דרכיו של הקב"ה? - "למען אמצא חן בעיניך".
 אבל הקב"ה אומר לו: כי מצאת חן בעיניי? נכון! אבל משה רצה למצוא עוד יותר חן בעיני ה' (לא ביקש להיכנס לארץ או שבניו יהיו מנהיגים אחריו אלא) כל מעיינו היה למצוא חן בעיני ה' יותר ויותר...
 והקב"ה נותן לו מתנה: י"ג מידות, ואומר לו: בכל צרה שלא תבוא עשו לפני כסדר הזה ואני מוחל לכם...
 ואכן, ביום הכיפורים אומרים 26 פעם י"ג מידות.
 מה שהרבה לא שמים לב שהקב"ה נתן את המתנה הנפלאה הזו הוא ביקש: "עשו לפניי" - לא אימרו לפניי.
 צריך לחיות את י"ג מידות.
 המילה האחרונה בשלוש עשרה מידותיו של הקב"ה היא: 'ונקה' - הקב"ה מנקה את כל העוונות.
 הבעיה היא שאחרי זה באה המידה של: "לא ינקה".
 והגמרא מבארת: שהקב"ה מנקה לאלו שחוזרים בתשובה ואיינו מנקה לאלו שאינם חוזרים בתשובה...
 י"ג מידות היא התפילה הכי חזקה - הקב"ה מוחק עוונות על ידה - אבל רק לאלו החוזרים בתשובה...

נקודה מהפרשה

וילך אותיות – "וי-לך" כלומר וי-עצב לך ממני כדי שאוכל להמשיך וללכת. האדם נקרא מהלך, לעומת המלאך הנקרא עומד. המלאכים הם "העומדים" כתוב בזכריה "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". יהודי גדול ממלאך בכך שהוא יכול להיות בבחינת "הולך" עד שמגיע למדרגת הדבקות בה'. "וילך" - זוהי מדרגת המיוחדת של משה רבינו ושל כל הצדיקים משה הוא מידת האמונה שלעולם נחשבת ל"הולך" התורה מלמדת אותנו שיש להתייחס אליה בבחינת שיר. לנגן אות להנעים אותה והיא זו שתיישר לנו את הדרך. כשאת מטיילת בדרך או אפילו מהמטבח לסלון, לחדר הכביסה ויש זמזום או ניגון של מנגינה בפיך זה מורה על כך שהנפש שלך מאוזנת. כתוב בפרשה: וְעָתָה פְּתָבוּ לְכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁמְיָהּ בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבִנִי יִשְׂרָאֵל.

"כל השונה הלכות בכל יום – מובטח לו שהוא בן העולם הבא"

קריאת התורה

דקדוק הקריאה

על הקורא בתורה להיות בקי בטעמי המקרא, ובביטוי האותיות כהוגן, ולא יחליף בין א' לע', בין ה' לא', בין ח' לכ', וכדומה. וכן יהיה בקי בניקוד כהוגן, ולא יחליף בין שוא נע לשוא נח וכיוצא. (שלחן ערוך ורמ"א סימן סא סעיפים כב, כג) יש נהגו להעמיד אדם שבקי בטעמי המקרא ויודע לסמן אותם היטב לקורא, או ללחוש לו את שמות הטעמים, וזה עדיף יותר משהקורא עצמו יסתכל מידי פעם בחומש שעל ידו, כי יש חשש שמא יקרא איזו תיבה שלא מתוך הספר (מתוך השבת בהלכה ובאגדה)

חזן בשכר

כתב הרשב"א (ח"א סימן תרצא, ח"ג סימן תלט): "הגון וראוי יותר לקחת שליח ציבור בשכר מאשר בהתנדבות, כי כאשר השליח ציבור מקבל שכר, הוא מקפיד יותר ומתבונן ונזהר יפה. וגם על ידי זה, לא כל הרוצה לעלות, יעלה". ע"כ. ואין לחשוש בזה מאיסור שכר שבת, שכיון שעוסקים במצוה, מותר.

מתוך השבת בהלכה ובאגדה

פיך מפיק מרגליות

הלכות שמירת הלשון סעיף ח

וכל זה כשאין בליבו אימה מהאדם ההוא שעושה רעה לחבירו, אבל אם יש בליבו אימה ממנו, אפשר שיש להקל לספר עליו העוולה שהוא עושה לחבירו, גם שלא בפני שלושה.

הלכות שמירת הלשון סעיף ט

אם אדם שמוחזק לרבים, שלא ישא פני איש, ומה שמספר לשון הרע על אנשים שלא בפניהם אין לו בעיה לספר להם בפניהם, והוחזק בישראל שלא מדבר אמת - מותר לספר לאנשים דבר עוולה שעושה אדם כזה לחבירו, אפילו שלא בפני שלושה. כיון שהשומעים לא יחשדוהו לחונף או לשקרן, ויידעו שהוא מתכוון לקנא לאמת ולעזור למי שנעשה לו עוול. אבל צריך שיושלמו שאר הפרטים מלבד הפרט של בפני שלושה.

הלכות שמירת הלשון סעיף י

דע עוד, ששווה סיפור לשון הרע על דבר עוון שבין אדם לחבירו, לבין על עבירה שבין אדם למקום. אבל בעבירה שבין אדם למקום, גם אם יושלמו כל הפרטים שצוינו בסעיף ב', אסור לספר עליו אלא אם כן ראה עליו שאוחז בעבירה זאת ועשה אותה כמה פעמים במזיד, והוא דבר שמפורסם לכול שהוא איסור.

• איש אחד עמד בתחנת אוטובוס ושאל מישהו שעמד שם: "סלח לי, איך מגיעים לאוניברסיטה?" הבחור השני: "משקיעים טוב טוב בלימודים"

•שאלה: מי יותר גדול, הירח או השמש? תשובה: הירח כי מרשים לו לצאת בלילה.

•יום אחד המורה שאלה שאלה בכיתה. תלמיד הרים את היד כדי לענות.

המורה אמרה: אני רוצה לראות עוד אצבעות!

אמר התלמיד: מה עוד אצבעות? מה, אני תמנון?!!

